

[Time: 3 Hours]

[Marks: 100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B: 1. Attempt any **five** questions.
2. **All** questions **carry** equal marks (**20 marks each**).

- Q1. Define the term human resource development. Explain its need, scope and functions. **20**
- Q2. What are the qualities of good HRD manager? Discuss his diverse roles and functions. **20**
- Q3. Write an essay on the contributions of scientific management and Hawthorne studies towards the development of human relation approach. **20**
- Q4. Discuss in detail various types of organizational structure and their relevance in organisation. **20**
- Q5. What is a team? Discuss the significance of different types of team in the organization. **20**
- Q6. Define organization culture. Briefly outline the characteristics and dimensions of organizational culture. **20**
- Q7. Examine the various responses and resistance to change in relation to organizational development. **20**
- Q8. Explain the importance of human resource planning and elaborate on demand and supply forecasting. **20**
- Q9. What do you mean by total quality management? Discuss its basic features and relevance in today's context? **20**
- Q10. Write short notes on **any two**: **20**
- a) Health
 - b) Informal organization
 - c) Training
 - d) Education and development

मराठी रुपांतर

[वेळ: ३ तास]

[एकूण गुण: १००]

सूचना: १. कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.

२. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. (प्रत्येकी २० गुण)

- प्र १) मानवी संसाधन विकास संज्ञेची व्याख्या सांगा, त्याची गरज, व्याप्ती आणि कार्याचे स्पष्टीकरण द्या. (२०)
- प्र २) उत्तम मानव संसाधन विकास व्यवस्थापकाचे गुण (पात्रता) काय आहेत? त्यांच्या विविध भूमिका आणि कार्याची चर्चा करा. (२०)
- प्र ३) मानवी संसाधन विकास दृष्टीकोनात प्रयोग शास्त्रीय व्यवस्थापन आणि हॉर्थॉर्म स्टडीजच्या योगदानावर निबंध लिहा. (२०)
- प्र ४) संघटनेतील संघटनात्मक संरचनेच्या विभिन्न प्रकाराबाबत व त्याच्या महत्त्वाबाबत सविस्तर चर्चा करा. (२०)
- प्र ५) संघ म्हणजे काय? संघटनेतील संघाच्या विभिन्न प्रकारांच्या महत्त्वाबाबत चर्चा करा. (२०)
- प्र ६) संघटनात्मक संस्कृतीची व्याख्या द्या व त्याची वैशिष्ट्ये आणि अंग / दिशांविषयी थोडक्यात चर्चा करा. (२०)
- प्र ७) संघटनात्मक विकासाच्या परिवर्तनाच्या संबंधात प्रतिक्रिया आणि प्रतिरोध यांचे परिक्षण करा. (२०)
- प्र ८) मानवी संसाधन नियोजनाचे महत्त्व आणि मागणी व पुरवठा अंदाज ह्यांच्या प्रक्रियेविषयी चर्चा करा. (२०)
- प्र ९) सर्वांगीण गुणवत्ता व्यवस्थापन म्हणजे काय? आजच्या संदर्भात त्याच्या मूलभूत वैशिष्ट्यांच्या आणि संबंधाबाबत चर्चा करा. (२०)
- प्र १०) कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा. (२०)
- अ) आरोग्य
ब) अनौपचारिक संघटन
क) प्रशिक्षण
ड) शिक्षण आणि विकास
